

KUNTAKOHTAINEN VARHAISKASVATUKSEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

14.8.2013

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Päivitetty 8.5.2019

Suunnitelman perustana on ollut Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema opas Turvallinen lääkehoito v. 2007, Päivähoidon turvallisuussuunnittelu (Stakes/ STM, 2008) ja Sosiaali- ja terveysministeriön kuntainfo 5/2012.

Lääkehoitosuunnitelma on valmistunut Savonlinnan kaupungin ja Sulkavan kunnan varhaiskasvatuksen sekä Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, SOSTERIN, yhteistyönä elokuussa 2013. Työryhmään ovat kuuluneet neuvolavastuulääkäri Auli Herttuainen, lastentautien ylilääkäri Maija Tuominen, terveydenhoitaja Kirsi Kangas, lastensairaanhoitaja Anu Backman, vs. päivähoidonjohtaja Mariannika Auvinen ja varhaiskasvatuspäällikkö Anna-Liisa Sairanen. Lääkehoitosuunnitelmaa päivitetään kolmen vuoden välein.

1. LÄÄKKEEN ANTAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA.....	4
1.1. Varhaiskasvatuksessa annettavat lääkkeet.....	4
2. LAPSEN LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO	4
2.1. Perusterveydenhuollon johtajaylilääkäri	4
2.2. Neuvolatoiminnan vastuulääkäri	4
2.3. Lapsen sairauden seurannasta ja hoidosta vastaava lääkäri.....	4
2.4. Perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon terveydenhoitajat ja sairaanhoitajat	4
2.5. Varhaiskasvatuspäällikkö	4
2.6. Päiväkodinjohtaja.....	5
2.7. Lääkehoidosta vastaavat työntekijät.....	5
2.8. Lääkehoidon toteuttajat ja toteuttamisen varahenkilöt	5
3. LAPSEN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA (liite 1).....	5
3.1. Lapsen pitkäaikaisen lääkehoidon suunnitelma (astma, diabetes, epilepsia tai joku muu pitkäaikaissairaus)	5
3.2. Lapsen lyhytaikaisen lääkehoidon suunnitelma.....	6
4. PEREHDYTYS VARHAISKASVATUKSESSA ANNETTAVAAN LAPSIKOHTAISEEN LÄÄKEHOITOOON	6
5. LAPSEN LÄÄKKEIDEN SÄILYTYS	6
6. LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN, OSAAMISEN VARMISTAMINEN JA YLLÄPITÄMINEN	6
6.1 Varhaiskasvatuksen lääkehoitoon koulutettu, nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.....	6
6.2. Varhaiskasvatuksen lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö, varhaiskasvatuksen opettaja, perhepäivähoitaja	7

Liitteet:

1. Lääkehoitosuunnitelma	7
2. Lääkehoidon toteuttaminen	8

1. LÄÄKKEEN ANTAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

Lapsen lääkehoidosta vastaa lasta hoitava lääkäri ja lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona.

Lääkkeen antaminen varhaiskasvatuspäivän aikana perustuu kiinteään yhteistyöhön huoltajien, lasta hoitavan henkilökunnan ja tarvittaessa terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Lapsen huoltajat laativat yhdessä henkilökunnan kanssa lapsensa lääkkeenantosuunnitelman ja ovat tietoisia siitä, kuka/ ketkä toteuttavat varhaiskasvatuksessa lapsensa lääkehoitoa. Hoitosuhteen alkaessa tai lääkityksen muuttuessa vastaavat ryhmän henkilökunnan riittävästä perehdyttämisestä lapsensa lääkkeenantoon. Henkilökunta kutsuu tarvittaessa alan asiantuntijan perehdyttämään lapsenlääkkeenantoon.

Jokainen yksikön aikuinen on hätätilanteissa vastuussa ensiavun antamisesta lapselle

1.1. Varhaiskasvatuksessa annettavat lääkkeet

Varhaiskasvatuksessa annetaan lääkärin lapselle määräämiä (astma, diabetes, epilepsia tai joku muu pitkäaikaissairaus) lääkkeitä, joiden annostelu tapahtuu lapsen varhaiskasvatuksen aikana.

Varhaiskasvatuksessa annettavat lääkkeet tulee toimittaa annosteluohjeineen alkuperäispakkauksessa päivähoitoon. Lapsen lääkehoidosta vastaava työntekijä annostelee lääkkeen.

2. LAPSEN LÄÄKEHOIDON VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO

2.1. Perusterveydenhuollon johtajalääkäri

Vastaa varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta, toteuttamisesta ja seurannan organisoinnista sekä hyväksyy sen.

2.2. Neuvolatoiminnan vastuulääkäri

Ottaa vuosittain vastaan koosteen varhaiskasvatusyksiköiden lapsikohtaisista lääkkeenantoluvista. Toimii terveydenhuollossa varhaiskasvatuksen yhteyshenkilönä. Delegoi lääkkeen antoluvan päiväkodinjohtajalle.

2.3. Lapsen sairauden seurannasta ja hoidosta vastaavalääkäri

Vastaa lapsikohtaisen lääkehoidonsuunnitelman laatimisesta ja ylläpitämisestä yhdessä lapsen huoltajien kanssa.

Laatii kirjallisen lapsikohtaisen lääkelistan, jonka huoltajat toimittavat varhaiskasvatuspaikkaan.

2.4. Perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon terveydenhoitajat ja sairaanhoitajat

Osallistuvat tarvittaessa lääkehoidon toteuttamisen perehdytykseen yhdessä lapsen huoltajien kanssa.

2.5. Varhaiskasvatuspäällikkö

Vastaa siitä, että varhaiskasvatuksella on lääkehoitosuunnitelma ja yksiköillä yksikkökohtaiset suunnitelmat.

Ottaa vastaan yksiköiden ilmoitukset lääkkeenantoluvista ja toimittaa koosteen neuvolatoiminnan vastuulääkärille.

Ottaa vastaan ja käsittelee yksiköiden lääkehoidon virheilmoitukset.

Vastaa lääkehoitosuunnitelman päivittämisestä yhdessä nimetyn työryhmän kanssa.

2.6. Päiväkodinjohtaja

Vastaa yksikkönsä lääkehoitosuunnitelman laatimisesta ja toteutumisesta omassa yksikössään työparinaan tehtävään valittu lääkehoidosta vastaava työntekijä. Yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma pohjautuu varhaiskasvatuksen kuntakohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan ja on osa yksikön turvallisuuskäsikirjaa. Huolehtii siitä, että ennen varhaiskasvatuksen alkua, säännöllistä lääkitystä tarvitsevan lapsen lääkehoidon toteuttamisesta on sovittu kirjallisesti ja henkilökunta on saanut tarpeenmukaisen perehdytyksen ja mahdollisen lisäkoulutuksen lapsen lääkehoitoon.

Ohjaa ja valvoo lapsen lääkehoidon toteutusta lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Varmistaa, että varhaiskasvatusyksikössä on riittävä määrä lääkehoidon osaamisen hallitsevaa henkilöstöä lapsen päivähoitopäivän-, henkilökunnan sairauspoissaolojen-, ja loma-aikojen aikana.

Huolehtii oman yksikkönsä lääkehoitoon koulutettujen lähihoitajien ja muun henkilöstön osaamisen ylläpitämisestä viiden vuoden välein annettavalla koulutuksella ja tentillä.

Antaa työntekijöilleen lääkkeenantoluvan.

2.7. Lääkehoidosta vastaavat työntekijät

Varhaiskasvatuksessa lääkehoitoon koulutettu, nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö (esim. lähihoitaja) toteuttaa lääkärin lapselle määräämää lääkehoitoa ja annostelee tarvittaessa alkuperäispakkauksessa olevat lääkkeet muun työntekijän annettavaksi. Hänellä tulee olla päiväkodinjohtajan antama lääkkeenantolupa.

Osallistuu lapsikohtaisten lääkehoitosuunnitelmien laatimiseen.

Opastaa oman yksikön henkilökuntaa toteuttamaan lääkehoitosuunnitelmaa.

Huolehtii siitä, että yksikössä on lukittavia kaappeja lasten lääkkeiden säilyttämiseen.

Huolehtii yksikön lääkekaapin sisällöstä.

2.8. Lääkehoidon toteuttajat ja toteuttamisen varahenkilöt

Varhaiskasvatuksen muu työntekijä, joka ei ole saanut terveysalan koulutusta, voi toteuttaa lääkärin lapselle määräämää, luonnollista tietä annettavaa alkuperäispakkauksessaan olevaa, tai esim. lähihoitajan jakamaa tai ihon alle pistettävää (esim. insuliini) lääkehoitoa, kun on saanut terveydenhuollonammattihenkilön antamaa perehdytystä ja koulutusta, sekä antanut osaamisestaan näytön. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen. Hänellä tulee olla päiväkodinjohtajan antama lääkkeenantolupa. Laatii yhdessä huoltajien ja tarvittaessa terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa lapsen lääkehoitosuunnitelman.

Täyttää kirjallista lomaketta lapsen lääkkeiden annosta.

Arvioi omalta osaltaan lapsen lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo havainnoistaan huoltajille.

Huolehtii tarvittaessa retkille mukaan lapsen mahdollisen lääkityksen/elvytyslääkkeet.

Jos lapsen lääkkeenannossa on tapahtunut virhe, on tarvittaessa yhteydessä lasta hoitavaan lääkäriin, ilmoittaa asiasta huoltajille ja tekee kirjallisen lääkevirheilmoituksen.

3. LAPSEN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA (liite 1)

3.1. Lapsen pitkäaikaisen lääkehoidon suunnitelma (astma, diabetes, epilepsia tai joku muu pitkäaikaissairaus)

Lapsen lääkehoitosuunnitelman laadinta on terveydenhuollon vastuulla. (varhaiskasvatuslain 2018 perustelut s.18)

3.2. Lapsen lyhytaikaisen lääkehoidon suunnitelma

Suunnitelma laaditaan, kun on kysymys lapsen kuuriluonteisesta lääkehoidosta. Se tehdään yhdessä huoltajien kanssa ja suunnitelman pohjana pitää olla lääkkeen alkuperäispakkaus lääkeohjeineen.

Lapsen vasuun suunnitelma lääkehoidosta kirjataan siltä osin, kun se on välttämätöntä lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi (varhaiskasvatuslain 2018 perustelut s.18).

4. PEREHDYTYS VARHAISKASVATUKSESSA ANNETTAVAAN LAPSIKOHTAISEEN LÄÄKEHOITON

Terveystieteiden ammattilaiset (esim. diabeteshoitaja) antavat riittävän perehdytyksen lapsen lääkehoitoa toteuttavalle työntekijälle/ lapsiryhmän henkilökunnalle. Tarvittaessa perehdytetään koko yksikön henkilökunta antamaan lapselle tarvittavan ensiavun ja lapsen lääkehoitoon kuuluvan ensiapulääkityksen. Henkilökunnan perehdyttäminen kirjataan lapsen yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan. Kaikki lapsen lääkehoitoon osallistuvat tahot toimivat yhteistyössä huoltajien kanssa.

5. LAPSEN LÄÄKKEIDEN SÄILYTYS

Lääkkeitä säilytetään päiväkodissa lukitussa kaapissa alkuperäispakkauksessa, lääkkeen säilytysohjeen mukaisesti. Lasten lääkkeet säilytetään erillään henkilökunnan käyttöön tarkoitettua ensiapukaapista. Kylmäsäilytettäviä lääkkeitä varten jääkaapissa pitää olla erillinen mieluiten lukittava rasia, jonka on merkitty sisältävän lääkkeitä. Lapsen nimellä varustetut lääkkeet säilytetään tässä rasiassa erillään muista jääkaapissa olevista tavaroista. Säilytyslämpötilaa tulee seurata dokumentoidusti työpäivittäin. Kätevin siihen on minimi-maksimi lämpömittari, jonka lukema kirjataan ylös työpäivittäin.

6. LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN, OSAAMISEN VARMISTAMINEN JAYLLÄPITÄMINEN

6.1 Varhaiskasvatuksen lääkehoitoon koulutettu, nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö

Osaamisen päivittäminen varmistetaan koulutuksella, joka pitää sisällään tietopuolisen lääkehoidon koulutuksen, lääkelasku- ja tietopuolisen kokeen sekä näytön, jonka ottaa vastaan erikoissairaanhoidon yksikön palveluksessa toimiva sairaanhoitaja.

Koulutuksen sisältö suunnitellaan yhteistyössä Humanian kanssa ja se toteutetaan viiden vuoden välein.

Kirjallisen todistuksen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä.

6.2. Varhaiskasvatuksen lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö, varhaiskasvatuksen opettaja, perhepäivähoitaja

Koulutus perustuu työntekijän suostumukseen. Koulutuksen sisältö suunnitellaan yhteistyössä Humanian kanssa ja se toteutetaan viiden vuoden välein. Koulutukseen sisältyy tietopuolinen lääkehoidon koulutus sekä lääkelasku- ja tietopuolinen koe.

Varhaiskasvatuksen opettajan ja perhepäivähoitajan osaaminen varmistetaan näytöllä, jonka ottaa vastaan erikoissairaanhoidon yksikön palveluksessa toimiva sairaanhoitaja.

Kirjallisen todistuksen koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä.

Lapsen nimi	Henkilötunnus
Huoltajien nimet	Puhelinnumerot mistä tavoittaa hoitopäivän aikana
Lapsen ryhmä/perhepäivähoito	Lapsen oma hoitaja/perhepäivähoitaja

LAPSEN LÄÄKKEET JA LÄÄKEHOITO

- Voimassa toistaiseksi
 Voimassa määräajan

Lääke	Vaikuttava aine	Sairaus	Annostelu/annosteluohjeet

Lapsen pitkäaikaislääkityksen muuttuessa tehdään uusi lääkehoitosuunnitelma.

LÄÄKEHOITOON TAI LAPSEN SAIRAUTEEN LIITTYVÄT TOIMENPITEET JA SEURANTA

Muut mahdolliset toimenpiteet:
Seurataan seuraavia oireita:
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa:
Lasta hoitavaan tahoon ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa:
Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa:
Lääkkeen tai lääkkeen antamisessa käytetty väline hävitetään:

Lääkehoitoon perehdyttämisestä on vastannut:	
Vanhemmat	pvm
Terveystenhoitaja/sairaanhoitaja	pvm
Päiväkodin lääkehoidosta vastaava työntekijä	pvm
Lääkehoitosuunnitelma on laadittu yhdessä seuraavien henkilöiden kanssa:	

____ / ____ 20____

Päiväkodinjohtaja/perhepäivähoidonohjaaja nähnyt: ____ / ____ 20____